

Geachte Raad voor de Jaarverslaggeving,

Met het pensioenbewustzijn van de directeur-groootaandeelhouder (hierna: dga) is het niet altijd even goed gesteld. Het stemt ons dan ook blij dat uw Raad (eindelijk) heeft besloten om de bedrijfseconomische realiteit van de pensioenverplichting van de B.V. jegens de dga centraal te stellen in de jaarrekening.

De timing is opvallend. Het door ex-staatssecretaris Weekers gepubliceerde visiedocument op het pensioen van de dga draagt het pensioen voor de dga feitelijk te grave. Er wordt kennelijk geen waarde meer toegekend aan het doel van de pensioenvoorziening, namelijk een adequate oudedag. Het gaat uitsluitend om de fiscale subsidie als goedkope financieringsbron. En dan is de fiscale voorziening toereikend. Voor een uitgebreider commentaar op deze visie van Weekers verwijzen wij u graag naar een recent artikel van onze hand in Accountancynieuws "Van echt pensioen naar een echte belastingschuld" waarin wij onze kritiek én oplossingen geven. Oplossingen die ook tegemoet komen aan uw oproep tot waardering op bedrijfseconomische grondslagen.

Toezegging is overeenkomst

Hoewel de dga met de invoering van de Pensioenwet op 1 januari 2007 buiten deze wet is gehouden, hanteert de fiscale wetgeving nog steeds de collectieve gangbaarheidstoets: het linaal om het handelen van de dga en de pensioenuitvoerende vennootschap te toetsen aan hetgeen in collectieve regelingen gebruikelijk is. Focussen we op de pensioenovereenkomst voor de dga in eigen beheer dan is er, nog steeds, sprake van een groot aandeel van de zogenaamde uitkeringsovereenkomsten zoals 'eindloon' en 'middelloon'. Het door u gehanteerde begrip 'toezegging' impliceert overigens onvoldoende dat een pensioenregeling tot stand komt na 'aanbod' en 'aanvaarding'.

Voorwaardelijk versus onvoorwaardelijk

Deze pensioenregelingen kennen in de basis een onvoorwaardelijke aanspraak op een per balansdatum vastgestelde nominale aanspraak op pensioen. Pensioenovereenkomsten, veelal afgeleid van de modelovereenkomsten van de belastingdienst, kennen daarnaast een voorwaardelijke toeslag. "De pensioenen worden na ingang zoveel mogelijk waarde- of welvaartsvast worden gehouden". In pensioenrechtelijke zin wordt niet gesproken over ontbindende voorwaarden binnen het toeslagenbeleid. Het hanteren van deze juridische kwalificatie maakt de beoordeling onnodig complex en leidt af. Iedere niet-onvoorwaardelijke toeslag is per definitie voorwaardelijk. Zie ook toeslagenmatrix Pensioenwet.

De gangbare voorwaardelijkheidsomschrijving bij dga's sluit aan bij het gebruik in collectieve pensioenregelingen waarbij de toeslagverlening in de meeste gevallen slechts is gekoppeld aan rentewinstdeling. Winstdeling is het productkenmerk dat de uitvoerder (een deel van) de op de ingelegde premies gerealiseerde rentewinst teruggeeft aan haar contractant in de uitvoeringsovereenkomst, de werkgever, in de vorm van een premiekorting. Waarbij de werkgever, in overleg met haar deelnemers, de keuze heeft om deze winstdeling, contractueel, toe te laten vloeien aan de deelnemers in de vorm van voorwaardelijke toeslagverlening op de nominale pensioenaanspraak of het ingegane nominale pensioenrecht. Geen winst? geen toeslagverlening. Tenzij de werkgever, uit haar eigen middelen (overwinst) aanvullende stortingen doet in het toeslagendepot.

De voorwaardelijkheid sluit ook aan bij de fiscale financiering van het pensioen. Immers, uitsluitend voor het nominale deel van de pensioenaanspraak mogen de lasten worden genomen. Voor zover er sprake is van winst op pensioeningangsmoment wordt het pensioen, na ingang, zoveel mogelijk waarde- of welvaartsvast gehouden. En worden op dat moment pas fiscaal de lasten van de toeslagverlening genomen, gefinancierd uit de overwinst van de B.V.

Uitvergroting waarderingsverschil door gewicht toeslagverlening

Het waarderingsverschil wordt sterk vergroot door gemakshalve de voorwaardelijke toeslagverlening, om rekentechnische redenen, te vervangen door een onvoorwaardelijke toeslagverlening. Hiermee wordt ten onrechte meer waarde toegekend aan de aanspraak dan arbeidsvoorwaardelijk is overeengekomen. De door de belastingautoriteiten gehanteerde definitie van de bedrijfseconomische waarde past dit principe toe als schatting van de waarde waartegen de voorwaardelijk toeslag op nominaal pensioen

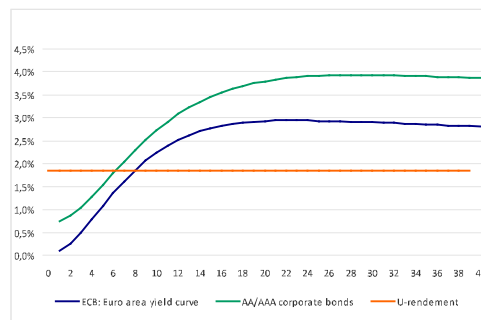
kan worden overgedragen aan een professionele verzekeraar. Een professionele verzekeraar kent echter geen prijs voor een voorwaardelijke toeslag, doch slechts voor onvoorwaardelijke toeslagen óf nominale aanspraken. Bovendien, vanuit het prudente karakter van pensioenbeleggingen is het niet logisch dat vermogen ter dekking voor een langlopende verplichting binnen een BV wordt geormerkt tegen een fictief u-rendement. Niet in het belang van de aandeelhouder.

Marktrente versus fiscale rekenrente

Het grootste verschil tussen de fiscale en bedrijfseconomische waardering wordt veroorzaakt door het verschil in gehanteerde rekenrente. Dat is een feit, maar een feit dat anno 2014 lang niet meer zo groot is als enige tijd geleden. Het reëel te verwachten beleggingsrendement wordt gerelateerd aan het te verwachten rendement op hoogwaardige bedrijfsobligaties. Hiernaast ziet u de rentetermijnstructuur curve afgezet tegen de duration (x-as) van het dga-pensioen per einde 2013. Voor langlopende verplichtingen ligt het effectieve rendement op dit type beleggingen tussen 3,5 en 4%. Dit, afgezet tegen de fiscale rekenrente van 4%, levert nauwelijks verschil meer op.

Leeftijd	Duration
35	40,2
40	35,5
45	30,8
50	26,2
55	21,6
60	17,0
65	12,2
70	9,4
75	7,8

Het is gevaarlijk en daarom af te raden om deze willekeurige marktwaarde van de belastingautoriteiten centraal te stellen. Bijkomend nadeel is dat er om die reden een slot komt op de dividendruimte voor de beloning van aandeelhouders vanwege het ter beschikking stellen van risicodragend vermogen. En dat is tegen het overheidbeleid in. Dat de aandeelhouder toevallig dezelfde persoon is als degene die ook aanspraken op pensioen heeft, is een groot voordeel. Een professionele uitvoerder deelt de rentewinst met haar aandeelhouders en deelnemers voor voorwaardelijke toeslagverlening. Bij de pensioen bv zijn die twee 'rollen' in dezelfde persoon verenigd, de 'dga'. Dus komt het vermogen, linksom of rechtsom, toch wel zijn of haar kant op tegen, effectief, dezelfde belastingdruk.

Wij adviseren u om:

- De door u gehanteerde terminologie meer aan te laten sluiten bij de terminologie in de Pensioenwet.
- Af te zien van het gebruik van de term 'ontbindende'.
- Aan de voorwaardelijke toeslagverlening geen waarde toe te kennen, anders dan de waarde die er aan kan worden toegerekend op pensioeningangsmoment op basis van het voor pensioen geormerkte deel van het vermogen van de B.V.
- Handvatten te geven voor de keuze van de marktrentegrondslag. Aansluiting bij de gehanteerde marktrente toegepast bij gebruikelijke actuariële waarderingsmethodieken voor collectieve pensioenregelingen is het vertrekpunt. Tenzij de B.V. voor de realisatie van de lange termijn pensioendoelstelling een concreet reëel te verwachten rendement heeft gedefinieerd, bijvoorbeeld door middel van een transparante, consistente beleggingsstrategie.

Wij vertrouwen u hiermee van dienst te zijn geweest. Uiteraard zijn wij altijd bereid tot een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,

LNBB actuarissen + pensioenconsultants